

ÉLŐFALU HÁLÓZAT

2010/11. TÉL

ÚTKERESZTEZŐDÉS VAGY KERESZTÚT

„Kedvenc Miniszterelnököm” szájából hallottam egykoron az alábbi szólást/anedktót: *Nyuszika és a teknőc megy az úton s a nyuszi folyton nyüstöli a teknőcöt, hogy szedje már a lábát, de a cammogó teknőc egyre csak azt hajtogatja, hogy: – Te, nyuszi, milyen jó, hogy ilyen lassan haladunk! Egyszer aztán a nyuszi megunja, s rádörren: – Ugyan, miért lenne jó, hogy lassan megyünk? Hát, mert nem jó felé megyünk... – jön a csendes válasz a teknőctől!*

Ma még nem látni, hogy valójában merre tart az ország, de tartok tőle, hogy az irány még mindig nincs helyesen betájolva.

Kezembe került nemrég egy 1994-es GEO magazin (német nyelvű), amely mindjárt egy érdekes összeállítással kezdődik: a Föld 13 országából egy-egy családot megkértek, hogy üljenek szépen ki a házuk elé s rakják maguk köré a legfontosabb dolgaikat. Valószínűleg senki sem fog meglepődni az eredményen (nyilván ma is hasonlót kapnánk). Míg a kuwaiti, a német, az izraeli, az amerikai család

képein csak az autók, hifik, tévék s egyéb „hasznos” holmik darabszáma a kérdéses, addig az etiópiai, a malii, a nyugat-szamai képeken a ház kedves háziállatai, kézműves termékek és használati eszközök szerepelnek. Mi látszik ebből? A fogyasztói kultúra, az ún. civilizáció a hideg-halott tárgyak bűvöletében él s vágyai a többet, csillogóbbat kívánják, míg a „harmadik világ” élő dolgokkal veszi körül magát. Cseppnyi illúzióm sincs, hogy mi is mind a megvezetett oldalt erősítjük, még ha elektromos autóval vagy napkollektorral is a kívánságlistán. Azaz számunkra is égető a kérdés: az Élő mintát követjük vagy a Halottat?

Hírlevél 87.

Tegyéél egy kísérletet: seperd ki az agyad (próbálj meg semleges szemlélő lenni), majd zarándokolj el egy szupermarketbe vagy egy plázába s kényelmes szemlélődéssel vizsgáld meg az árukat. Vizsgáld őket hasznosság

szempontjából. Rádöbbsz, hogy az áruk több mint 90%-a (vagy 99%-a?) felesleges termék. Nem akarok belemenni a különféle marketing módszerekkel feltuningolt vevői vágyakba, a trendi világ mozgatórugóiba stb. A lényeg, hogy jelenlegi „fejlett” és természetesen

„civilizált” világunk energiái, (pénz)eszközei és munkaereje döntő részét ezen tárgyak legyártására, reklámozására, szállítására, eladására olykor használatára pazarolja!!! S ha ezt a teljesen életidegen helyzetet továbbgondoljuk, lassan (s talán az egyszerű ember számára is világosan) lehull a lepel a Nagy Ámításról. Van elég olaj, energia, ásványkincs stb. ahhoz, hogy minden ember mértékletes boldogságban s akár kényelemben élhessen a Földön. De a jelenlegi (világ)gazdasági struktúrában ez ugye elképzelhetetlen. Ugyanígy az átalakítás lehetősége is irreális. Mert a dzsídipi s olajalapú világ-gazdaság növekedésre van berendezkedve. Bármit gyárthatsz: motoros fogkefét, nap-elemes műszempillát vagy éppen kacsalábon forgó kávéfőzőt, teljesen mindegy, csak pörögjön a gazdaság. Vegyél 3-4 évente új LCD tévét, autót, mobilt, hűtőt stb., mert különben összeomlik a rendszer, ha nem teszed! S sajnos egyszer – ha nem lépünk ki eme zárt osztályról, sürgősen – majd ezt fogja tenni a szudáni, a nyugat- s kelet-szómáliai barátunk is, mert a csali ki van vetve!

Számoljunk le mi is az illúzióval: itt már nem megoldás, ha kiköltözünk egy ökofűtésű, zöldtetős házikóba s külön rakjuk a műanyagflakonokat meg a népszabadságot. Régi, szép magyar mondás: „annyit ér, mint halottnak a csók”, azaz ez már édeskevés. Elégtelen az egyéni szintű kilépés is, itt közösségi léptékű változtatásokra van szükség s egy nyitott gazdaságú, függő rendszerben, mint amilyen a magyar, nem tudom mit lehet lépni. Pontosítok: tudjuk, mit kellene tenni, csak azt nem tudjuk hogyan... Mottónk lehetne Czumpf Attila „fenntartható visszavonulás” eszméje s útravalónk Tolsztoj gondolata a Háború és Békéből: „Az erkölcsstelen emberek egyesülnek egymással, hogy erősebbek legyenek, a becsületes embereknek is így kellene tenniük. Ilyen egyszerű az egész!”

namzi

SZERKESZTŐSÉGI

Keresünk rajzolni jól tudó/szerető önkéntest a hírlevél szerkesztéséhez. Némi arculatváltást (fejléc, keret átalakítása, karikatúrák stb.) tervezünk a lapnál.

Az új olvasók kedvéért: Az Élőfalu Hálózat rendszeres küldésének nem az előfizetés, támogatás az előfeltétele (persze az sem másodlagos, mivel ebből készül, postázódik a hírlevél, pályázni ugyanis nem szoktunk...), hanem az olvasók által küldött rendszeres híradás! Ettől élő a kapcsolat. Aki tehát kis csillagocskákat lát a borítékon a neve mellett, az nem az Ünnepek közeledtét jelzi, hanem bizony azt, hogy az illetőről régen nem hallottunk. Három csillag után automatikus leiratkozás következik a címlistáról.

Támogatóinknak – kérésre – tudunk csekkeket küldeni.

Lapzártakor érkezett: Zaja Péter, megkapta a Falufejlesztési Társaság által alapított „Kemény Bertalan Falufejlesztési Díj”-at, melyet 2011. március 4-én adtak át Alsómocsoládon. Szintén díjazott lett Balog Sándor tanyagondnok, Jávor Károly építésmérnök és Török István falugondnok. Gratulálunk!

XVII. NYÁRI ÉLŐFALU TALÁLKOZÓ

A találkozó megrendezését a Nagyszékelyi KÖRTE (Közösségi Önellátásra Ráhangoló Tudatos Együttműködés) vállalta. A 2008. év nyarán Visnyeszéplakon megszervezett találkozóhoz hasonlóan két-szintű lesz. Szeretnénk lehetőséget biztosítani arra, hogy a komoly érdeklődők, helykeresők bekapcsolódjanak a családok hét-köznapjaiba egy előprogram keretében július 11. (hétfő) és 15. (péntek) között. Az élőfalvak képviselőit és a többi érdeklődőt pedig Nagyszékely bemutatására, a közös ügyek megbeszélésére, tapasztalatok

cseréjére várjuk az előprogramot követő hétvégére (július 15-17.).

A részletes programot a következő hírlevélben olvashatjátok.

Bócsó Renáta

ÉLŐFALU HÍREK

Természetes Életmód Alapítvány Agostyán

Néhány gondolat rügyfakadás idején

Furcsák a mostani évszakok. Az idősebbek még emlékeznek a jobb eligazodást segítő időjárásra: télen tél volt, nyáron nyár... nem így mint az utóbbi időkben.

Akárhogy is van, a télidő, tavaszidő mindig is alkalmas a rendcsinálásra, álmód(oz)ásra, tervezésre. Ilyenkor jönnek számvetéses gondolatok. Néhány megosztani valót ezúton szeretnék közzétenni, hátha segíti a múltkori számban megjelent felhívás célba találását. Csak emlékeztetőül, ez volt a címe:

„Legjobb befektetés az értékrend és életmódváltás”

Ez a megszólítás olyan időszakban született amikorra felismerhetővé vált, hogy a folyamatosan súlyosbodó ökológiai válságnak az okát döntően alságos magatartásunkban, vagyis a „világ rendjéből” való módszeres „kigondolkodásunkban” kell keresni. A megoldást pedig a „visszagondolkodás” megkezdése jelentheti, amennyire ez lehetséges, és amíg nem késő. Alapítványunk is a megoldást keresi a maga eszközeivel, közel húszéves tapasztalataival, jelenlegi lehetőségeivel, hazánkban és

nemzetközileg elismert tevékenységével.

A jó megoldások megtalálásánál csak bevezetésük nehezebb, mivel az át nem gondolt anyagi gyarapodásunkhoz az önkorlátozást vészesen mellőző tudati környezetet alakítottunk ki. Ez régi probléma. Annak alátámasztására, hogy nem vagyunk könnyű helyzetben, engedtessek meg két, az emberiség szellemtörténetét meghatározó személytől, egy-egy megállapítás. Szókratész egy vita során azt kérdezte, hogy milyen emberek nőnek fel olyan helyen, ahol csupa görbe tükör van a falakon? A válasz – természetesen – költői. Szent Ágoston is megtapasztalhatott valamit a „lelki vak-ság” jelenvalóságáról, amikor a következőket írta: „Az ember nem fog helyesen cselekedni, vagy azért nem, mert a helyes út el van rejtve előtte, vagy azért nem, mert nem leli benne örömet.” De a nagy egyháztanító szerint, még van remény...

És ezt a reményt kell nekünk is megmenteni.

A fentebb jelzett korszakokhoz képest jelentősen romlott a helyzet, ha csak számbeli növekedésünket tekintjük (kb. 7 milliárdnyian vagyunk). Annak a spekulációs pénznek a nagysága sem elhanyagolható (kb. 20 millió Ft/fő a 7 milliárdnyi földlakóra vetítve), ami az ökoszisztéma által teljesíthetetlen vágyainkat – mohóságunkat – hivatott kielégíteni a természetes szükségleteink helyett. A helyzetet súlyosbítja, hogy ezt a mindenkori gazdasági-politikai környezet inkább segíti, mint mérsékeli.

Legfontosabb érdekünk lenne egy átgondolt, átfogó életmódváltás, a fenntarthatóság, a környezettudatosság, az alapvető átláthatóság stb. elvei szerint kialakí-

tandó életmód-életvezetési program, benne lakóház, lakókörnyezet és földhasznosítási programmal. Sok fölösleges energiát, pénzt és időt takaríthatnánk meg, ha ezek a gyakran ismételt fogalmak: fenntarthatóság, környezet-tudatosság, radikális transzparencia stb. valóságos tartalommal töltődnének meg. Mindehhez elengedhetetlenül szükségesek a működő, megépített modellek szintjén tanulmányozható, új alternatívákat kínáló rendszerek. (A valószínűtlenül sok, a gazdasági-politikai és karitatív alakulatok által aktív vagy passzív támogatást élvező – bocsánat a kifejezésért – a „verbális katasztrófaturizmus” vagy „szakrális szörnyülködés” szintjén megtartott tanácskozások, konferenciák helyett.)

A „fenntartható visszavonulás” programja nem lehet sikeres a környezeti nevelés – benne erkölcsi és egészségnevelés – oktatás és képzés hatásos, célirányos alkalmazása nélkül. (Beleértve az értékteremtő kétkezi munka keltette jóérzések megtapasztalását is.) Ennek során az „élménytársadalom” fizikailag és szakrálisan leszegényített vidéki, és a sokszoros függőségben, kiszolgáltatottságban lévő városi lakosságából kellene a mára már eltűnt „tájban élő” vagy legalább a „tájat örökbe fogadó” embert újra teremteni. Nehezíti a feladatot az, hogy az új életminőség megteremtéséhez az öngondoskodás képességének megszerzése is szükséges, az elvesztett tudással, jártassággal, felelősségvállalással és hittel együtt. Stefanovits Pál szerint akkor cselekszünk helyesen, ha a kétféle „szürkeállományunkat” – azt, ami a fejünkben van és a földet, amin járunk – arányosan műveljük. (És milyen nehéz jó termést nevelnünk, hát még azt jól beosztanunk!)

Ezek nélkül pedig nem fog eljönni a minden ép érzékű ember érdeke szerint való természeti-társadalmi béke. XVI. Benedek pápa üzente 2009-ben, ezt elősegítendő: „Ha békére törekszel, védj a teremtett világot.” A megoldások között szere-

pel az „élet újraszövésének” kis lépésekből álló, finom mintázatot létrehozó programja. Ahogy ezt Meadows is javasolja: „Építsetek hálózatot!” Ennek szellemében alapítványunk a fenntartható életmódvezetés, „a kicsi szép” modelljét kínálja, újraértelmezve az integrált életmód, az autonómia fogalmát, rendszerökológiai megközelítésben és a holisztikus együttgondolkodás jegyében.

Aki ezekre részletesebben kíváncsi, azt továbbra is szívesen látjuk úton lévőként, bátor önkéntesként vagy elszánt letelepedőként Agostyánban. Pontosabban Ágoston-ligetben, a Tatai-medence egyik ékszerdobozában, ahol nem (csak) földi kincseket gyűjtünk.

Czumpf Attila

Hírek Krisna-völgyből

A téli időszak Krisna-völgyben az emberi kapcsolatok és a lelki értékek keresése utáni vágy mélyítéséről szól. Emellett a gazdálkodás tervezése is ekkor történik és előkészülünk az új évre, hogy minden tevékenységi területünkön a lehető legjobbat teheszük.

Az Ökovölgy Alapítvány részt vett Mexikóban, Cancúnban, a klímacsúcson, mint hazai civil szervezet. Egy új kapcsolat révén most készítjük elő a földház-építészet helyi próbáját, ahol egy aszalóházat építe-

nénk ezzel a technológiával, később pedig lakóházak építése is szerepel a tervek között.

Tavasszal mintegy 7 ha új erdőt szeretnénk telepíteni, és folytatnánk a korábbi akácos szerkezet-átalakítási kísérletünket újabb 1 ha felületen, amelynek nyomán cser, juhar, gyertyán, hárs, vadgyümölcs-gyümölcs elegyes erdőt alakítanánk ki, az akác fokozatos leváltásával, kiszorításával. Erdészeti szakirányítónk segítségével idén feltérképeznénk Észak-Somogy régi gyümölcsöseit, hogy fajtamegőrzési munkánkban a helyi jellegzetességek nagyobb szerepet kaphassanak. Területileg Libickozma, Szőkepuszta, Kopárpuszta, Hács körzetben tudunk mozogni, ahol főként koros alma, körte, szilva gyümölcsfák találhatóak többnyire már erdővel körbezártan.

Áprilisban, Angliában lesz a Krisna-tudat Nemzetközi Szervezetének (ISKCON), európai farmközösségek negyedik találkozója, amelyen mi is részt veszünk.

Ha valaki érdeklődik a dolgok itteni vonulása után, akkor elér bennünket: www.krisnavolgy.hu, www.okovolgy.hu.

E-mail: pd@1108.cc, rk@1108.cc.

Telefon: 06-30-206-7332, 06-30-650-0043.

*Rádhakanta dász (Barsi Attila)
és Pártha dász (Pócze Vilmos)*

Visnyeszéplak

Még tavaly decemberben megnyílt a helyi piac. Jelenleg még kevés termékkel s csak kicsiben, de reményeink szerint bővülni fog a lépték minden téren. Nagyon fontos ez a belső kereskedelem, egyrészt a termékek helyi értékesítése a felesleges árubeszerzések, utazások csökkentését jelenti, másrészt a közösségen belül maradó pénzforgalom miatt is. Sok esetben cserealapon folyik a piaci áruk értékesítése, ami szintén kedvező a megerősödés szempontjából.

Február végén egy sok embert megmozgató (vető)magbörzét is szerveztünk.

Idén reményeink szerint elindul az önkormányzat égisze alatt a Visnyeszéplaki Gyümölcsész program, mely szorosan kapcsolódik a Kárpát-medencei Gyümölcsész Hálózat tevékenységéhez (rég, egyedi tájfa védelme, gondozása, az itt fellelt bőséges fajtaválaszték terjesztése, képzés, tanulmányutak stb.).

Egy kis segítséget jelenthet a munkánkban, ha... személyi jövedelemadója 1%-ának felajánlásakor gondol ránk, s ezzel is támogat bennünket! Adószámunk: 18764978-1-14, a kedvezményezett neve: Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület

namzi

Máriaalom Biofalu

Mi történt ősz óta?

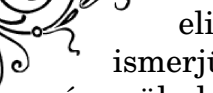
Látszólag semmi. Visszahúzódtunk a barlangunkba. Még nincs látható jele annak, ami történt.

Viszont új értelmezést nyert, miért választottam a „bio”-t az ökofalu helyett. Akkor annyit akartam, hogy ne kelljen megfelelnünk annak a képnek amit az ökofalvak már kialakítottak.

Most azt gondolom, hogy a Biofalu – alapvetően nem különbözve a többi kezdeménytől – az élet új felfogását teszi a középpontba. Ahogy változik a képünk a világról, a világ működéséről, magunkról, úgy egyre radikálisabban alakítjuk át a régit, engedünk teret az újnak.

Nekem a természetközelség egyre inkább túlmutat a meg-nem-újuló energiák és anyagok kerülésén. Az izgat, hogy mi az az óriási átalakulás, amit káosz formájában tapasztalunk a politikai, gazdasági, vallási területeken.

Azt a felfogást választottam magamnak, hogy ez a Föld, a Földön élő élőlények nagy szellemi átalakulása. Egy sokezer éves korszak lezárul és valami jelentősen új indul. Ez egy hatalmas elengedési folyamat, ami helyet csinál az újnak. Egyéni szinten nekem ez azt jelenti, hogy

elindulunk befelé, jobban megismerjük magunkat, hogy kevésbé érezzük kiszolgáltatottnak magunkat, észrevegyük az ismétlődő tapasztalásaink mögötti szabályosságot és elengedjük azokat a hiteinket, amik már elavultak. Ennek praktikus formája, amikor nagy nehezen rájövök, hogy azért viselkedek furcsán rendszeresen bizonyos helyzetekben, mert gyerekkoromban, akkori tapasztalataim alapján valamit eldöntöttem a világról, magamról – pl., hogy kiszolgáltatott vagyok – és ezt a félelem alapú mintát alkalmazom tudattalanul még 50 felett is. Ha ezt az elavult felfogást sikerül elengednem, akkor inkább a mai, ezért hitelesebb gondolataim alapján tudok élni. Szabadabb leszek, mert kevésbé a tudatalatti folyamatok szabályoznak.

Hogy jelenik meg ez a Biofaluban?

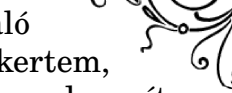
Aki követte a 15 éves történetünket, azt tapasztalhatta, hogy sok látható lépés történt, mégis kevés ember telepedett itt le. Részben azért, mert a nem tudatos félelmeim miatt gátoltam a saját céljaim megvalósulását. Azt megértettem, hogy ez nem csak magántörténetem, hanem emberiség-szinten ezt a folyamatot hívhatjuk ébredésnek, amikor rájövünk, hogyan csináltunk a saját és örökölt hiteinkkel rabszolgát magunkból.

De semmi baj, ha én csináltam, akkor én ki is tudom engedni magam ebből! ☺

Vagyis az én utam analógiája alapján azt gondolom, hogy a Biofalu dolga a saját ébredésükön dolgozó emberek támogatása olyan fizikai-érzelmi-szellemi környezettel, ami segíti ezt a napi szembenézést – tudatosodást – elengedést. Bár ezt mindenki magában teszi, segít, ha akik körülveszik, a saját tapasztalatukból eredően értik és így megértésükkel támogatják az egyéni folyamatot.

Hogy kapcsolódik ez a természethez, öko-hoz, biohoz?

A természet nem él annyira a félelemben mint az ember. Energiái segítik az egy-

szerűséghez, a „most”-hoz való közeledést. Ha művelem a kertem, építem a vályogházam a csend segít észrevenni a bennem zakatoló, eddig meg nem hallott hiteimet, parancsaimat és a természetes anyagok, folyamatos kapcsolat a természet életével tanít a saját életem örömeit észrevenni...

- * Mindezek szellemében márciusban elindítjuk az új honlapunkat, ami már e tágabb felfogásban kínál kommunikációs felületet.
- * A vendégházunkban elkezdünk kialakítani még egy tánctermet, ami az elengedéssel kapcsolatos terápiák hangosságát képes befogadni úgy, hogy a szomszédokat ne zavarjuk.
- * Kezdő kertészek leszünk a vendégház mellett – ahova akár alkalmi jelleggel is szívesen várunk közeli útonjárókat 1-2 napos kertészkedésekre.
- * Nyáron szervezünk többnapos programokat, ahol egyszerű körülmények között megtapasztalhatjuk azokat az öko technikákat, amik az önállóbb, fenntarthatóbb, egyszerűbb életünket segítik.

Idén talán kevesebb jövőbeli cél lett ki-mondva, leírva, helyette a jelenben érkező lehetőségekre, történésekre igyekszünk rugalmasan, nyitottan, gyorsan reagálni. Vagyis az egyik legfontosabb célunk az lett, hogy az Út közben érkező tapasztalásoknak teret engedünk, a nem tervezett, váratlan(?) energiákat beengedjük. A honlapon keresztül nyomon követhetőek lesznek: www.biofalu.hu

Lakatos Géza

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓK

Gyümölcsészeti Hálózat

Drávafoki találkozó

A már hagyományosnak tekinthető gyümölcsészeti találkozón (2010. novem-

ber 27-29.) idén is hasznos tapasztalatokkal gazdagodtunk. Elhatároztuk, hogy a jövőben szorosabb kapcsolatot ápolunk egymással, rendszerizzük eddigi eredményeinket és tevékenységünkről próbálunk minél szélesebb kört tájékoztatni. A Hálózat az alábbiakat tette, teszi:

- * Elhatároztuk egy „gyümölcsészeti stratégia” kidolgozását, ami azóta elkészült, Lantos Tamás vezetése alatt.
- * „Pónyik hadművelet” fedőnév alatt elkezdtük a kapcsolatok kiépítését a hasonló gondolkodású, tevékenységi körű barátaink felé. A cél a tájfajták élő (on-farm) megőrzése.
- * A fajtafelmérés egységesítése érdekében gyakorlatilag elkészült egy egyszerűsített fajtafelmérő adatlap (Szani Zsolt munkája), melynek segítségével – némi előképzés után – bárki nekiláthat lakóhelye környékének gyümölcsészeti feltérképezéséhez.
- * Továbbra is szervezünk tanulmányutakat, kaláka-munkákat, képzéseket, közös szerszám és könyvbeszerzéseket.
- * A drávafoki találkozót fűszerezte a szokásos fajtabemutató, a hozott tájfajta gyümölcsökből.

Nemzetközi kapcsolatépítés

A gyümölcsészek munkájáról az Európai Parlamentben, Brüsszelben is hallhattak 2011. február 3-án, *A jövő gazdasági és a jövő élelmezése Európában (Future Farms and Food in Europe)* című konferencián. Erre a rendezvényre az Ormánság Alapítvány kapott meghívást, ahol bemu-

tatta a tájfajta gyümölcsök megőrzéséért végzett tevékenységét, valamint a Markóc községben fenntartott Szaporító Kertet és az ehhez szorosan kapcsolódó közösségi tervezési munkáját. Ez utóbbit a TAMOP 5.1.1-09/5-ös program finanszírozza. Közép- és Kelet-Európából az Ormánság Alapítvány volt az egyetlen bemutató szervezet. A többi, gyakorlati munkát is végző szervezet Franciaországból, Belgiumból és Hollandiából érkezett. A konferencia egyik célja olyan helyi kezdeményezések bemutatása volt szerte Európából, amelyek kiutat mutatnak a mai fenntarthatatlan mezőgazdasági gyakorlatból. Napjaink élelmiszertermelését sem ökológiai, sem szociális, sem gazdasági, sem energetikai szempontból nem nevezhetjük fenntarthatónak. Épp ezért egy globális méretű váltás szükséges: az olaj helyett napenergiára kell építeni a mezőgazdaságot. Ez egy radikális váltás, ami gyökeres „technológia” és életmódváltást igényel. Úgy tűnt, erre még nem készült fel teljesen a nyugati társadalom, mert igazán átütő példákat nem hallhattunk a konferencia előadóitól. Kivételt a francia Terre de Liens szervezet képezett, akik arra gyűjtenek pénzt, hogy földterületeket vásárolhassanak a földet megfelelő módon művelni szándékozóknak. A konferencia további célja olyan élelmiszertermelési rendszerek elősegítése, amelyek középpontjában az agrobiodiverzitás, a helyi piacok és méltányos kereskedelmi kapcsolatok állnak. Ezt hangsúlyozták a neves fölkért előadók, mint pl. az ENSZ élelmezési ügyekért felelős biztosa. Megdöbbentő és lelkesítő szavak hangzottak el, de ezek gyakorlati alkalmazására nem hallottunk jó és működő példá-

kat az előadásokon.

A konferenciát egy rövid kerekasztal megbeszélés zárta, ahol a problémák gyökeréig igazán lehatoló kérdések megvitatása nem történt meg. Így az volt a benyomásom, hogy egyik javasolt megoldás sem tudott túllépni azon a jelenlegi paradigmán, amelyben fulladozik, és amelytől szabadulnia kellene. A problémák és a továbblépés meghatározott iránya jó volt, de ehhez nem kerültek elő megfelelő eszközök. Ez utóbbiakat valószínűleg Európa keleti felében kell keresni.

Gedő Ibolya

Téli Élőfalu találkozó – benyomások első közelítésben

Február 11-12-13-án egy újonnan szerveződő zalai gyümölcsész csoport tagjaként – hatodmagammal – első alkalommal vettem részt Élőfalu Találkozón. Bár voltak ismerős arcok és olyan résztvevők, akikkel hosszabb-rövidebb ideje „élő” kapcsolatomban volt, és a hálózat működéséről is voltak információim, maga a találkozó mégis az újdonság erejével hatott. A nyílt légkör és az egymás dolgai iránti őszinte kíváncsiság sokat segített abban, hogy ott-hon érezzem magam. Jó érzés volt tapasztalni, hogy vannak még olyan közös dolgaink, amiért emberek önzetlenül áldozzák az idejüket, a szellemi és fizikai erejüket. Az is ritka manapság, hogy az elvárások és tapasztalatok sokfélesége mellett olyan gyorsan szülessenek megegyezésen alapuló döntések praktikus ügyekben, mint ahogy ez a találkozó szekcióüléseiben és „vezetőségi” tanácskozásain történt.

Meglepett a résztvevők (és az általuk képviselt közösségek) száma és a fiatalok aránya. Mindez visszaigazolni látszik az úttörők eddig végzett munkáját és jelezhet egy az egész társadalomra kiterjedő ébredési folyamatot is. Ugyanakkor elgondolkodtató, hogy a „keresők” egyre növekvő száma mellett milyen kevesen találnak ott-

honra falun. Nemcsak, hogy nem szaporodnak gombamódra az élőfalu kezdeményezések, de – mint ahogy a visszatekintésekből kiderült – még az is ritkaságnak számít, hogy fiatalok fészket rakjanak egy hálózathoz tartozó faluban. Az sem „menő”, hogy valaki hosszabb ideig önkéntesként dolgozzon egy magyar faluban, kipróbálja, hogy van-e dolga a falusi életformával, a lemondásokkal és a cserébe kapott adományokkal, vagy marad a romantikus ábrándozás egy emberléptékű és emberhez méltó életéről. Pedig, ha kimarad egy generáció, az első élőfalu kezdeményezések is idegenforgalmi érdekességek, alternatív próbálkozások sorvadó maradványai lesznek. És mi lesz a több száz halálra ítélt, de élni akaró magyar faluval?

Szóval – és ez minden útkeresőre vonatkozik – most már „bizonyítékok kellene és nem ígéretek”. Géczi Gábor előadásának is ez volt az egyik legfontosabb üzenete. A házi komposztfűtő és biogáz termelő rendszer kapcsán figyelmünkbe ajánlotta dr. Ország József honlapját, amelyen hosszú évek óta szabad felhasználással hozzáférhető a házi vízionellátó rendszer és az alomszék teljes leírása az elméleti alapoktól a konkrét műszaki rajzokig. Noha az ökológiai felelősségen túl közvetlen egészségügyi és pénzügyi érdekünk fűződik ezek alkalmazásához, még nem találkoztam egyik megoldással sem a gyakorlatban. Miért? Nekünk, úgy látszik, tényleg Mohács kell. (Egy személyvonat WC-jében valaki vastag filccel ráírta a vízellátás vázlatát szemléltető táblácskára: „Vizet kérek, nem vázlatot!” Na a mi vonatunkon is ez lenne a lényeg.)

Molnár Géza előadása igazi szellemi kaland volt és olyan valós – létezésünk lényegét érintő – kérdéseket vetett fel, amelyekre előbb-utóbb mindenkinek válaszolnia kell. A kérdések továbbgondolásához jó szívvel ajánlom Molnár Géza „Ember és természet – Természet és ember” című

könyvét!

Felbecsülhetetlen értéke volt a találkozásnak, hogy nem csak eszmét, hanem vetőmagokat, könyveket és különböző kiadványokat is lehetett cserélni. Az eszmecserékre egyébként jellemző volt a nagy információsűrűség, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy nem éreztem elvesztegetett időnek ezt a hosszú hétvégét.

A többi „zalai gyümölcsész” nevében is köszönetemet fejezem ki a házigazdáknak és a szervezőknek az élménygazdag és reméljük gyümölcsöző találkozóért, a „régimoterosoknak” pedig azért, hogy befogadtak bennünket a faluéltetők nagycsaládjába!

Lázár Péter (Almásháza)

A 2011. évi Téli Élőfalu találkozó szervezői szemmel

Röviden: ennyi embert ritkán fogad be a drávafoki Fodor-kúria. Bővebben: 70-en voltunk a találkozó fő napján, szombaton, többen, mint amennyien bejelentkeztek. Egy kis fönnakadást okozott az is, hogy néhányan bejelentkezés nélkül topantak be, akiket már nem akartunk elküldeni. A zsúfoltságot a plusz hét fő érezhetően fokozta. Kérjük, ezért a jövőben mindenki jelentkezzen be előre a szervezőknél, illetve csak akkor étkezzenek, ha azt előre jelezték. Ugyanakkor a mértékletesség egy erény, kérjük gyakorolni. Ha még nem étkezett mindenki, akkor ne az álljon sorba repetáért, aki már púpos tányérral távozott egyszer, hanem adjunk helyet azoknak, akik még nem jutottak ételhez. A szabályokat ismertettük, kértük, hogy tartsák be azokat. A résztvevők döntő többsége be is tartotta. Köszönjük! A rend fontos, különösen akkor, ha példát akarunk mutatni egy új, a természethez alkalmazkodó, egymást tisztelő életmódban. Márpedig nekünk példát kell mutatni, hogy saját magunk és mások számára is vonzóvá váljon az általunk képviselt életmód.

Több mint száz fő jelentkezett, illetve érdeklődött a találkozóról, de sokukat el kellett tanácsolni helyhiány miatt. A nagyszámú jelentkező mutatja, hogy az Ügy egyre többeknek lesz fontos. A találkozó újdonsága az volt, hogy markóci lakosok is részt vettek a találkozón. Ezzel ők is megerősödtek abban, hogy a falusi lét nem az elmaradottság jelképe. Épp ellenkezőleg: a biztonságos és szép élet jövőbeli helye.

Ha összességében tekintjük a találkozót és elfelejtjük az apróbb bakikat mind a szervezők, mind a résztvevők részéről, köszönetet kell mondanunk a résztvevőknek. Elsősorban a fegyelmeztségért, az időpontok betartásáért, a lényegretörő és szemléletformáló előadásokért, beszámolókéért, valamint az értékes hozzászólásokért jár köszönet.

Gedő Ibolya

Let's liberate diversity! – Tegyünk a sokféleségért!

2011. február 25-26-án került megrendezésre Szegeden a „*Tegyünk a sokféleségért!*” azaz a 6. európai agro-biodiverzitási fórum a Védegylet (Kis Csilla) és az ESSRG csoport szervezésében. Ahelyett

hogy most a sok előadásról és a különböző műhelymunkákról számolnék be, inkább első személyes benyomásaimat osztanám meg veletek, így a rendezvény után egy nappal. Elsők között említeném

meg Zaja Peti időutazásra is invitáló, emlékezetes elszólását, amikor felvezette a nagy érdeklődéssel kísért gyümölcskóstolót:

„A kiállított tájfajta gyümölcsök és belőlük készült termékek Magyarország különböző tájegységeiről – Erdélytől Zaláig – adnak ízelítőt” (talán jobb, hogy ezt az elszólást senki sem tolmácsolta, de mi jót mosolyogtunk rajta). A tavalyi év nagyon szélsőséges időjárása ellenére tényleg több asztalt betöltöttek a bemutatásra és kóstolásra szánt gyümölcsök, lekvárok és pálinkák.

Ebben a sokszínű forgatagban felidéződött bennem a mostanra tudatosan szétvert Biokultúra mozgalom hőskora – így pl. a 20 éve az akkori Biokultúra Egyesület által megrendezett IFOAM (Organikus Gazdálkodási Mozgalmak Nemzetközi Szervezete) konferencia, melyen e találkozóhoz hasonlóan sok hazai és külföldi „zöldujjú” vett részt. A Mars téri piacon (ahol egyébként húsz éve én is árultam zöldséget) megrendezett magbörzén különösen éreztem felidéződni e régi idők szellemét. Mindenki hozta és megosztotta másokkal kedvelt fajtáinak magvait vagy legalábbis azt, amiből feleslege volt. Érkeztek magvak a határon túlról is – Grúziától Franciaországig – és az ország szinte minden részéből láttam ismerősöket (Nagyszékely, Balatonfelvidék, Budakeszi stb.). Hogy konkrét szervezetekről is legyen szó: a Biokultúra mozgalom lelkes szórványait és a lelkes földkeltés csapatot is meg kell hogy említssem. A szegedi biokör, nemcsak a magcsereiben volt bőkezűen adakozó, hanem a szervezésből is alaposan kivette a részét.

Nagyszerű volt! Köszönjük Csilla, köszönjük Szeged!

Reméljük hogy hasonlóan jó, baráti hangulatú találkozókban lesz még részünk a közeljövőben!

A következő számban a konferencia konkrét eredményeiről és egyéb fejleményeiről is beszámolunk.

Földi Misi

KITEKINTŐ

Maurer Oszkár, a délvidéki őshonos fajták gyűjtője

Maurer Oszkár, délvidéki borász 12 hektáron gazdálkodik a történelmi Magyarország déli részén, a szerémségi Tarc-al-hegyen, valamint a Dél-Alföldön, a szabadka-horgosi borvidéken. A Kossuth Rádió Arcvonások című műsora február utolsó hetében közölt riportot az őshonos szőlőfajtákat védő borással. Részlet az elhangzott műsorból.

– Említette, hogy mind a szőlőművelésben, mind a borkészítésben a hagyományokra, a több száz vagy akár ezeréves eljárásokra támaszkodik. Korszerű ez, amikor annyi vegyszer, annyi mesterséges anyag áll rendelkezésre?

– Lehet, hogy pillanatnyilag nem korszerű. De ez a kor viszont nehezen nevezhető életszerűnek. Húsz év múlva azonban, amikor ez az energiabőség nem fog úgy rendelkezésre állni, mint most, lehet, hogy az fog majd korszerűnek számítani, aki már eleve be van rá rendezkedve, hogy önállóan – adalékanyagok és gázolaj nélkül, teljesen természetesen – meg tudja oldani a dolgait.

De nem csak ez a megfontolás vezet, a hagyománytisztelet is nagyon fontos. Hogy a kialakult tájképbe illeszkedjenek az új ültetvényeim, ezeket is hagyományos művelésben ültettem. A legfontosabb a számomra a természetesség. Mivel itt nincs drótkordon, nincs egy összefüggő lombfal, ezeket a szőlőtőkét körben átjárja a szél, körbesüti a nap, sokkal gyorsabban felszáradnak, és a különböző szőlőbetegségekkel szemben is sokkalta ellenállóbbak. Ez azt eredményezi, hogy kevesebb vegyszerhasználattal, és a felszívódó szerek szinte teljes mellőzésével tudjuk évről-évre megtermelni a szőlőnket. Idén négyszer permeteztük az ültetvényeket, még a kadarkát is, ami pedig viszonylag rothadás érzékeny,

mégis 50 százalékos hozammal sikerült szüretelnünk a tőkéről.

– Ősi magyar borfajtákat sorol fel a honlapján: bakator, balafánt, beregi rózsás, bogdányi dinka, budai zöld, és ez még csak a „b” betű. Ezeket újra szeretné ültetni, felleveníteni, másnak is a figyelmébe ajánlani, vagy mi a terve velük?

– Szeretném, ha valaki odalátogat a honlapunkra, és beleolvasson, kapjon ízelítőt abból, hogy milyen gazdag is volt a régi magyar szőlőkultúra. Le kellene vonnunk végre azt a tanulságot, látva más országok példáit, hogy sikeresek csak az őshonos, helyi fajtákkal lehetünk. Ezért döntően arra kell törekednünk, hogy hungarikumokkal foglalkozzunk. Senkit nem érdekel a világban, hogy mi milyen chardonnay-t készítünk, hacsak nem fogjuk elkészíteni a világ legjobb chardonnay-ját, de egy francia, egy burgundi azt sem fogja elismerni. Egy francia akkor fogja elismerni egy chardonnay versenyen, hogy ő csak második, ha nem hirdettek első helyezettet.

Tehát nekünk is a saját értékeinket kell felkarolni, számos okból kifolyólag. A felsorolt őshonos fajták mindegyikével jómagam természetesen nem foglalkozom, de tizenpár ősi fajtaival igen, és a sort még bővíteni szeretnénk. E fajták nagy része nem fog megjelenni a borászat választékában, a célunk egyelőre csak annyi velük, hogy a kihalás szélén álló fajtákból – most is találtunk ilyeneket: fehér magyarkát, illetve egy vad fekete nevű vörösbor fajtát – fenntartunk 50-100 tőkét, hogy a fajta fennmaradjon. Nyilván az ilyen feladatoknak állami intézmények, kutatóintézetek kellene, hogy a felelőseik legyenek, de hát itt Délvidéken az őshonos magyar fajtákat a belgrádi kormány nem ismeri el, helyettük olyan szerbiai fajtákat jelöl ki a minisztérium őshonosnak és ajánl telepítésre, amelyek errefelé nem is voltak soha, és hálisan a termelők nem is hajlandóak ültetni.

A borászat honlapja:

<http://maurerboraszat.uw.hu>

A teljes riport meghallgatható itt: <http://www.mr1-kossuth.hu/hirek/magazin/arcvonasok-maurer-oszkar-borasz-110223.html>

Szimo

Baji Béla: Fák oltása gyökérre

Ha valakinek van egy öregedő régi-, vagy tájfajta gyümölcsfája, esetleg díszfája, és szaporítani szeretné, sokszor gondot okoz a megfelelő alany beszerzése. Az elmúlt években velem is többször előfordult, hogy nem volt oltásra alkalmas alany magoncom.

Eszembe jutott, hogy a fás pünkösdi rózsza (*Peonia arborescens*) bevett szaporítási módszere, hogy fajtáit közönséges pünkösdi rózsza gyökerére oltják. Ha egy ilyen kényes növényt, mint a fás pünkösdi rózsza, lehet gyökérre oltva szaporítani, miért ne lehetne egyéb fás növényeket is?

Három szezonban oltottam különféle fákat alanyként szolgáló gyökérdarabokra. Az oltáshoz különböző vastagságú és hosszúságú gyökérdarabokat válogattam ki, részben fajtól függően. Igyekeztem minél hosszabb darabokat fölszedni, majd a gyökérdarabokat homokos, enyhén humuszos földkeverékbe, cserepekbe ültettem úgy, hogy a felső vége (kb. 5 cm) kiálljon a földből. A január-februárban beültetett gyökérdarabokat az oltást megelőzően 2-4 héttig enyhén fűtött fóliásátorban, más alkalommal pedig fóliazacskó alatt,

20 fok körüli helységben tartot-
tam. Az oltásokat márciusban, chip
szemzéssel végeztem (ami nagyjából
megegyezik a Folkert-féle szemlapozással).

Az oltásokat a három szezonban némileg
eltérően kezeltem. A közös az volt, hogy a
gyökérdarabokat néhány héttel-két hónap-
pal az oltás előtt, télen szedtem fel és cse-
repeztem. A kiálló gyökérvégeket, oltás
után pedig az oltványokat páratelt légtér-
ben tartottam. Úgy tűnt, hogy mind a gyö-
kerek előneveléséhez, mind a kezdeti ere-
déshez a 15-20 fok körüli hőmérséklet volt
a legmegfelelőbb. Az oltások február-már-
cius hónapban történtek, enyhén fűtött fó-
liasátorban. A kihajtott oltásokat 5-10 cm-
es hajtáshosszúságnál, fokozatosan lehe-
tett szabad levegőhöz szoktatni. Ezt a fla-
kon vagy fóliazacskó borítást kezdetben
fél-egy óra múlva, majd fokozatosan növekvő
időtartam után távolítottam el, április-
május hónapban. A takarást mindig akkor
helyeztem vissza, amikor a hajtások a
fonnyadás kezdeti jeleit mutatták.

Eredmények: A beoltott rügyek túlnyomó
többsége néhány nap-két hét után hajtani
kezdett.

Alany/ nemes faj	beoltott rügyek (db)	megeredt rügyek (db)	eredés (%)
vadalma/ alma	19	18	95
M9/alma	24	14	58
Galagonya/ körte	25	22	88
Galagonya/ naspolya	12	10	83

Következtetések: Az eredmények azt mu-
tatják, hogy a gyökérre oltás a fafélék szé-
les skáláján alkalmazható. Üvegházi neve-
lés mellett az eredés eléri a szokványos
alanyra történő oltás eredményeit. A mód-
szer előnye, hogy kézben oltásként, te-
nyészidőn kívül alkalmazható. Az oltvá-
nyok fejlődése azonban a fajok egy

résznél gyengébb volt, mint
amire a hagyományos oltásnál szá-
molhatunk. Azonban amikor az üveg-
ház levegőjét szén-dioxiddal dúsítottam, az
M9-es alanyra oltott „Batul”, „Tartós Gusz-
táv”, „Pónyik”, „Asztraháni” és a „Téli
Arany Parmen” almafajták hajtásai októ-
berre elérték a 150-180 cm magasságot!

Úgy tűnik, ez a módszer ígéretesnek lát-
szik, dendrológiai ritkaságok idős példá-
nyainak, régi „nosztalgia” gyümölcsfajták
megmentésére, akkor is, ha nem rendelke-
zünk a szükséges alannal.

http://biokontroll.hu/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=801%3A%3Abiopraktikak-2005&catid=277%3A%3Abiopraktikak&Itemid=127&lang=hu#baji

Hogyan csökkentem a rezsimet?

Számlafogyókúra Rózsa Sándor módra

A bojler csak szombaton kapcsolom be.
Hét közben 20 literes fazék a sparhel-
ten, gázon. Vagy 120 literes bojler helyett 5
literes vízmelegítő, merülőforraló.

Kézmosáshoz nem kell meleg víz. Nyáron
egyáltalán nem kell meleg víz – lavór a na-
pon.

A fali gázkazán égőjét, fűvókáját a portól,
koromtól megtisztítom.

Télen beköltözöm a konyhába, csak azt fű-
töm. A többi radiátorszelepet a minimum-
ra állítom. Minden rolót, spalettát bezá-
rok, befüggönyözök, a radiátort szabadon
hagyom. A radiátorok mögé, ajtókra hőtű-
kő-fóliát ragasztok.

Csak este fűtök, napközben mozgok, szom-
szédolok; közösségi házba, klubba megyek.
Átmegyek segíteni annak, aki nálam is rá-
szorultabb.

Fűtsünk kalotaszegi legényessel!

Kikapcsolom a hűtőt; télen hideg szobá-
ban, teraszon, nyáron vízaknában, kútban
tárolom a romlandót. Kikapcsolom a mély-
hűtőt – van a boltban, fizessék ők a hű-
tést!

A ruhákat először egy órát áztatom

a mosógépben, majd csak fél-programot futtatok, a meleg vizet pedig a sparheltről öntöm a mosógépbe.

Visszatérek a keverőtárcsás gépre.

Semmilyen fűtőszálat (rezsó, szárító, pirító, vasaló) nem használok, csak a kenyérsütőt. Kenyeret kenyérsütőben sütök, így 1 kg csak 100 Ft.

Aramtalanítók – egy készülék trafója sem marad áram alatt, így nem fogyaszt. LED-lámpákkal világítok, és csak a munkafelületet világítom meg. Az áramot magam állítom elő taposó generátor, aggregát, nap-elem, termogenerátor segítségével.

Nem veszek zsemlet, péksüteményt – mindent magam sütök. Sok gabonapelyhet fogyasztok. Nincs ételmaradék, inkább kevesebbet főzök, nyers gyümölccsel, salátával egészítem ki az étrendem. Főleg magokat – lencsét, babot, feles borsót – főzök kuktában pár karika kolbásszal.

Nincs mosogatni valóm: a kevés edényt rögtön meleg vízzel kiöblítem. A tányérokat nem rakom egymásba, mert az alja is zsíros lesz; kevés oldott mosóporral tisztázom.

A kertben krumplit, csicsókát, zöldséget termelek.

Nem veszek könyvet, újságot: kölcsönzöm, fénymásolom, internetről leszedem az engem érdeklő cikkeket.

Ingyenes Freestart internetet használok, éjfél és reggel hét óra között.

(Tel.: 06-51-302-302)

Semmit sem rendelek postán, házalóktól, piacon. Magamtól tudom, mi kell. Turkálóban, lomisnál vásárolok – ha kell. Amit lehet, cserélek.

Játszom a gyerekekkel. Minél többet játszom, annál kevesebbet vásárolok.

A pénzt otthon, nem magamnál tartom. De otthon is csak a napi kiadásokra, egyébként a bankban kamatoztatom.

Végül a pénzt tüzelőbe, olajba, cukorba, lisztbe, konzervbe fektetem – mielőtt megdrágulnak.

Szelíd Energia Alapítvány

HÍREK, FELHÍVÁSOK

A mi menzánk

Nem várt sikert hozott az első „A mi menzánk” nap. Tizennégy településen, körülbelül négyezer gyermek és felnőtt tányérján jelentek meg egészséges és finom helyi ételkülönlegességek.

Az akció célja az volt, hogy évente legalább két alkalommal tájjellegű specialitásokat szolgáljanak fel ebédre a menzákon, lehetőleg minél több terméket közvetlenül he-

lyi termelőktől beszerezve. A hagyományteremtőnek szánt első alkalmat a magyar kultúra napjához kapcsolódóan, január 21-ére tűztük ki. Jellemzően kistelepülések vettek részt az akcióban, jelentkeztek ugyanakkor nagyvárosokból, például Székesfehérvárról, Miskolcra és Mosonmagyaróvárról is.

Orfűn a helyi kincsből, medvehagymából, Csákberényben pedig a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány jóvoltából szürkemarhából készült étkek kerültek a tányérokra. Fülöpjakabon biotermékekből is főztek, valamint a régi időket idézve a nyugdíjasok is besegítettek a farsangi fánk elkészítésébe. Rédicson hetési babos

káposztalevest, Panyolán „szilvásétel” levest, Nagylókon kukorica-prószát szolgáltak fel, Nagykörűben a híres helyi cseresznyéből és meggyből készítették pitét. A helyi termelőktől való beszállítás új lehetőségét is sikerült ösztönözni.

A sikeren felbuzdulva az októberi 17-dikei alkalmat megelőzően a gyümölcsök, zöldségek érésének idején két, úgynevezett „dömpingnapot” is tervezünk. Egyet júniusban, egy másikat pedig szeptemberben, amikor idényjellegű zöldségek és gyümölcsök kerülhetnének a menzákra. Nyáron cseresznye, szamóca, ősszel pedig például szilva és paradicsom kerülhetne a tányérokra. Probléma, hogy sok gyümölcs és zöldség a tanítási időszakon kívül érik be, ezért örülnénk, ha ezeket a konyhák fel is dolgoznák.

Nevezések olvashatóak:

www.elelmiszeronrendelkezes.hu és a Facebook „Mi Menzánk” oldalain. A későbbiekben a www.amimenzank.hu oldalon lehet a közétkeztetés témában fontos híreket olvasni, akciókról értesülni, receptekről olvasni, és várjuk a helyi esettanulmányokat is az info@elotisza.hu e-mail címen.

A témához kapcsolódik, hogy január 18-án lezajlott a „Helyi termékek a közétkeztetésben” című konferencia a Védegylet, az ESSRG, és a SZÖVET szervezésében.

Az előadások letölthetők:

http://www.vedegylet.hu/index.php?page=news&news_id=1295

Szabadkai Andrea
Szövetség az Élő Tiszáért

Felhívás „Hangya” összefogásra

Összefogásra hívjuk mindazon honfitársainkat és önszerveződő helyi csoportjainkat, akik megelégedve gazdasági és társadalmi kiszolgáltatottságunkat a saját kezükbe szeretnék venni sorsuk irányítását.

A Gaia Alapítvány Galgahévízen

képzéseket szervez a „Hangya” Települési Gazdaságfejlesztési Mozgalom elindításának támogatására. A képzésen résztvevőket felkészítjük arra, hogy településükön, térségükben meg tudják alakítani azokat a szervezeteket, szövetségeket, amelyek előmozdítják a helyi gazdaság fejlesztését és így a vidék felemelkedését. Az oktatók és a résztvevők a képzés után is további kapcsolatot tartanak fenn egymással a problémák megoldásának segítésére és a jó gyakorlatok kimunkálására és átvételére.

Amit létre szeretnénk hozni, az nem egyetlen nagy országos szövetkezet. Lokális, mikro- és kistérségi szinten kell megalakítani a termelés és értékesítés egységeit, mint a kisvállalkozások hálózatát, amelyek szintén csak összefogva tudnak versenyképesek lenni.

A képzések helye: GAIA Hotel és étterem – Konferencia terem
(2193 Galgahévíz, Fő út 83.)

További információ: Gábor Eszter (GAIA Ökológiai és Vidékfejlesztési Alapítvány)
gaboreszter@gaiaalapitvany.hu

http://www.gaiaalapitvany.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=40

Ki mint vet, úgy arat

A Vidékfejlesztési Minisztérium kikéri a gazdák véleményét a vetőmagokról: a tavaszi mezőgazdasági munkálatok előtt a gazdák és a termelők körében felmérést készít a tárca a hazánkban felhasznált vetőmagok minőségéről.

A kérdőíveket a minisztérium eljuttatja a gazdaszervezetekhez és a falugazdász hálózathoz. A közvélemény-kutatás 2011. április 20-ig tart, és a kormany.hu honlapról is letölthető.

További információ és a kérdőív elérhető itt: <http://www.kormany.hu/hu/vidékfejlesztési-miniszterium/agrargazdasagert-felelos-allamtitkarsag/hirek/ki-mint-vet-ugy-arat>

**FiBL projekt a
magyarországi ökológiai
gazdálkodás kutatásának
előmozdításáért**

Az Ökológiai Gazdálkodás Kutatóintézete (FiBL) 1973 óta működik, székhelye 1997 óta Frickben található. A svájci intézet jelenleg mintegy 130 főt foglalkoztat. A munkatársak szakértelme kiterjed a fenntartható talajgazdálkodásra, a gabona-, gyümölcs-, és szőlőtermesztésre, a teljeskörű állategészségügyre, az állat etológiára és a helyi környezeti adottságokhoz alkalmazkodó állattenyésztésre, továbbá felöleli a szocioökonómiát, az ökológiai gazdálkodás piaci elemzését valamint az ökológiai élelmiszerfeldolgozást. A FiBL nemzetközi szinten is elkötelezetten támogatja az ökológiai gazdálkodás fejlődését.

2011-ben elindított projektjének stratégiai célja, hogy előmozdítsa Magyarországon a nemzetközi színvonalú tudományos kutatást az ökológiai szemléletű agrár- és élelmiszeripari ágazatban. 2 millió euró áll rendelkezésükre ahhoz, hogy az elkövetkező években egy hatékonyan működő, a tudományos kutatást és szaktanácsadást támogató rendszert építsenek fel, és olyan magyarországi kutatási-innovációs projekteket finanszírozzanak, amelyek az ökológiai gazdálkodás és élelmiszer-feldolgozás fejlődését és versenyképességét a gyakorlatban is alkalmazható eredmények révén, hosszú távon megalapozzák hazánkban. Mindehhez első lépésként szükséges a hazai ökológiai mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatás-fejlesztés aktuális helyzetének és fejlődési lehetőségeinek átfogó felmérése, és partnerség kialakítása a terület vezető kutatóintézeteivel, szakmai szervezeteivel és innovatív vállalkozásaival.

A projekttel kapcsolatos további információ és a kérdőív hozzáférhető a hazai szervezőknél:

*Dr. Drexler Dóránál (dora.drexler@fibl.org)
és Kanyó Zsoltnál (zsolt.kanyo@fibl.org).*

FM

**Jótekonysági Bolt nyílt
Gödöllön**

A térségben élő és tevékenykedő nőkkel karöltve nyitott jótekonysági boltot a gödöllői Átrium Üzletház (Gábor Áron u. 2-10.) földszintjén a REGINA Alapítvány február elsején.

A Jótekonysági Boltok az emberek feleslegessé vált eszközeit, könyveit, bútorait, könyveit, irodai felszerelési tárgyait adományként átveszik és nagyon olcsón értékesítik. Az ilyen boltok bevételét karitatív célokra, szociális szolgáltatásokra, a rászorulóknak segítségére fordítják. A REGINA Fórum is részben ezt a célt szolgálja, de sokkal szélesebb tevékenységi körrel. A gödöllői Átrium Üzletház földszintjén ugyanis helyi nők által készített bámulatós szépségű, egyedi, kézi készítésű portékákat is forgalmaznak megfizethető áron. A Fórumba betérők mindezek mellett tájékozódhatnak a REGINA által közvetített információkról, helyi szolgáltatásokról, lehetőségekről, illetve a gödöllői és térségi civil szervezetek munkájáról is.

A REGINA Fórum egy társadalmi kísérlet és egyben a túlélni akaró helyi nők, anyák és családok kezdeményezése és összefogása egy gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt fenntartható vidéki közösségi megoldás létrehozása érdekében.

Tapasztalataikat rendszeresen közzéteszik majd a Fórum honlapján:

<http://www.reginanet.hu>.

Almássy Tamás

Társat keresek

Tanyán dolgozó Lacibácsi keresi párját. Nem pénzember, nem dohányzó, nem kövér 30-60 év közötti hölgyet keresek, aki tévémentes házban tud élni és képes néha kikapcsolni mobilját (ha van). Lacibácsi 53/185/70 kg elvált, műszaki diplomás, budapesti lakással rendelkező férfi, aki húsz éve nem néz tévét, mobilja sose volt. Élt már tanításból, prog-

ramozásból, motorozásból, tetőszigetelésből, voltak szabadalmi, dolgozott ökofalvakban és tanyákon. Két könyvével együtt elérhető *minden hónap első vasárnapján, délelőtt 10-kor* a Moszkva téren, ahol "Lacibácsi" felirattal áll 20 percig, a bérletpénztáraknál. Cenzúrázott drótposta címe:
lacbacs kukac gmail pont com

Képzés kistermelőknél

Kistermelői tanfolyamot indított februárban a Bács Agrárház Nonprofit Kft.

További információ:

Bács Agrárház Nonprofit Kft.

Cím: 6000 Kecskemét, Tatársor 6.

Telefon: 06-76-497-075 vagy 06-76-481-335

E-mail: info@bacsagrarhaz.hu

FILMEK ÉS OLVASNIVALÓK

Fémzárasat vagy szabadot?

Vannak haszonnövények, amelyek eltűntek az életünkben. Teljesen.

A XX. század közepéig a vetőmag-előállítás a gazdálkodók és az állami növénynemesítő intézetek kezében volt. Ezt a szerepet ma már túlnyomó többségében multinacionális vállalatok vették át. A világ vetőmag-kereskedelmének döntő többségét jelenleg 3-4 óriásvállalat ellenőrzi, és ezek a cégek a 10 legnagyobb növényvédőszer előállító vállalat közé is tartoznak. Így a két üzleti szektor közös érdeke az, hogy olyan vetőmagfajták kerüljenek a piacra, amelyeknek a termesztéséhez nagy mennyiségű vegyszer kell alkalmazni. Az ipari vetőmagokat minden évben újra kell vásárolni, mert újravetés esetén a termés minősége romlik. Sőt, egyes vetőmag-forgalmazók meg is tiltják, hogy a gazda állítsa elő a terméséből a következő év vetőmagját.

Ezzel szemben a tájfajták szabad

fajtáknak tekinthetők. Ez azt jelenti, hogy szabadon termesztethetők, nincsenek mögöttük nemesítői érdekek, nincs fajtatulajdonos. Az a valami-kori normális állapot igaz rájuk még most is, hogy a gazda magot fog, s azt veti el a következő évben, nem pedig boltban veszi a vetőmagot.

Mi a konklúzió? A film gondolatébresztőnek készült elsősorban, de talán mégis ki lehet emelni a végéről egy mondatot: „El tudnánk látni magunkat a saját fajtáinkkal! Miért kell azt a sok szemetet behozni?”

A Védegylet 15 perces videója megtekinthető itt:

<http://www.youtube.com/watch?v=wkVGAsUp984>

Almássy Tamás

Édenkert – Újrateremtés az alkalmazkodó gyümölcsészetben

Idézet a filmből: „Mi a különbség az intenzív gyümölcültetvény és az önálló gyümölcsös között? Az előbbi nem képez önálló, élő rendszert, ezért, ha megszűnik az ember művelő beavatkozása, rövid időn belül összeomlik. Ez is alkalmazkodó, hi-

szen a globális piac elemeihez nagyfokú alkalmazkodást mutat. Míg a klasszikus gyümölcsös önálló, élő rendszert alkot, ezért az ember közreműködése nél-

kül is működik. Az ember tevékenységét itt a táj természeti adottságaihoz és természetes fejlődési trendjéhez való alkalmazkodás határozza meg.”

A DVD-t a Göcsej Természetvédelmi Alapítvány és a Táltos Szabad Színházi Egyesület készítette.

Beszerezhető Lázár Pétertől.

Telefon: 06-30-243-0739.

Helyi termelők, helyi termékek a rendezvényeken

Kisokos kistermelőknél és rendezvényszervezőknél

Az elmúlt másfél évben megváltozott igen sok jogszabály a kistermelői termékértékesítés és a rendezvényekre való kitelepülés terén. A Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület színes kiadványa (szerzője Szabadkai Andrea) rövid államtitkári előszót követően egy csokorba gyűjtve tartalmazza a kistermelőket, rendezvényszervezőket érintő aktuális jogi szabályozást. Választ kaphatunk belőle olyan kérdésekre, mint: A kistermelői értékesítés milyen távolságra történhet a gazdaságtól? Milyen termékjelöléseket kell alkalmaznunk? A kiadvány hasznos segítséget nyújt valamennyi kistermelőnek, rendezvényszervezőnek.

A kiadvány megjelenését az Accenture „Képességek a sikerért 2010” programja támogatta.

Letölthető a <http://www.elotiszaert.hu/bovebben.php?id=1236> weboldalról.

Postai úton is szívesen küldenek a kiadványból gazdáknak, civil szervezeteknek, rendezvényszervezőknek, önkormányzatoknak.

Megrendelés: titkar@elotisza.hu vagy 06-30-431-9292.

Mohácsi Feri

Első zalai gyümölcsészkönyv

Tájban az ember

A könyv egy „táj- és embervédelmi” program („Fenntartható fejlődés a háztájiban – Alkalmazkodó gyümölcsészet bevezetése zalai aprófalvakban”) eredményeképpen született, a Norvég Civil Támogatási Alap segítségével.

A könyv a természeti adottságok és az abban rejlő erőforrások felől közelíti meg az alkalmazkodó gyümölcsészetet (Tájban az ember). Középpontjában az önellátó gazdálkodás legösszetettebb formája áll, a gyümölcsészet. Öt fejezetét (akárcsak a gyümölcsészetet) a sokféleség jellemzi. Valamely írás személyes élményeken alapul, van ami technológiai szemléletű. Van szerző, aki gondolati, modellközpontú megközelítést alkalmaz. Mindemelllett a szerzőknek nagyon fontos közös tulajdonsága, hogy valamennyien „hiteles” emberek: úgy élnek és dolgoznak, ahogy gondolkodnak. Mégpedig (egy kivétellel) falun, az elméleti tudásukat gyakorlatra váltva.

Szerkesztette: Lázár Péter. Kiadja a Göcsej Természetvédelmi Alapítvány, 2010. Ziegler Nyomda, Keszthely.

A könyv megrendelhető Lázár Pétertől 06-30-243-0739.

Roni

Mikóházi gazda kalendárium

a 2011-es esztendőre

„Az élet egykor egyszerű volt és tiszta. Az ember abból élt, amit a két kezével teremtett, s nem erőművek, erőgépek dolgoztak helyette. A földtől leste el, amit tudott, s nem hiábavaló tudománnyal töltötte fejét.”

A könyvben megtaláljuk a 2011. évi gazda naptárat, olvashatunk múltunk értékeiről, a természettel együttműködő gazdálkodásról, a táj pusztításáról és gyógyításáról, a Polyán Programról, valamint hasznos tudnivalókat is tartalmaz számolgotáshoz, mértékegységek átváltásához.

„Az idő a mester – mondotta öregapánk, s nekik bizony nem volt választásuk. [...] Ha a mag nem időben került a földbe a vetés elsatnyult, keveset adott, ha a széna elázott vagy a víz vitte el, nem volt mit adni a jószágnak a zord időben.”

Néhány cím a tartalomból: Kalendárium, Hegyközi Gazdálkodás Múltjáról, Kert félelem nélkül, A régi magyar baromfifajták, A gyapjú és más természetes szálak, Népi szarvasmarha tartás a zempléni Hegyközben, Nagyragadozók.

Szerkesztette: Miklós Rudolf, Miklósné Molnár Eszter, Molnár Csaba.

Kiadja: Inspi-Ráció Egyesület és Polyán Egyesület, Nyíregyháza, 2010.

Megrendelhető Miklós Rudolfnál.

Telefon: 06-30-421-7728.

Roni

The Post Carbon Reader – A fosszilis erőforrásokon túl

avagy hogyan kezeljük a 21. század fenntarthatósági krízisét?

Milyen kapcsolatban állnak egymással századunk globális problémái: az energia-krízis, az élelmiszerhiány és a klímaváltozás? Hogyan oldhatjuk meg az egyik problémát anélkül, hogy egy másikat még súlyosabbá teszünk? A Post Carbon Reader című, egyelőre még csak angol nyelven elérhető esszégyűjtemény a világ legprovokatívabb gondolkodóinak korunk

égető kérdéseivel (a megújuló energiaforrásoktól kezdve a városi gazdálkodáson át a társadalmi igazságossággal és a rugalmas közösségekkel) kapcsolatos munkáit tartalmazza.

A Post Carbon Institute 2009-ben 29 fenntarthatósági gondolkodót kért meg, hogy válaszoljanak arra a kérdésre, hogyan lehet a rugalmasság, a fenntarthatóság és az igazságosság felé történő átalakulást előmozdítani. Ez a kötet betekintést nyújt a mai kor globális kríziseinek bonyolult kapcsolatrendszerébe, és bemutat néhányat a legígéretesebb megoldási javaslatok közül.

Szerkesztők:

Richard Heinberg és Daniel Lerch.

Kiadja: Watershed Media, 2010.

Forrás:

<http://www.sustainablecitiesnet.com/movements/the-post-carbon-reader/>

Almássy Tamás

James Lovelock:

Gaia halványuló arca

„Még ha sikerülne is a széndioxid-kibocsátások jelentős csökkentése, az éghajlatváltozást – hacsak nem avatkozunk be drasztikusan a Föld éghajlatába bolygómérnöki eljárásokkal – már nem fogjuk tudni megállítani. Hamarosan a Föld nagy része lakhatatlanná válik az emberek számára, az élelmiszer- és energiaellátás kulcskérdések lesznek. Hosszútávon meg kell változtatnunk az életmódunkat, a Föld kihasználása helyett annak részeként kell majd élnünk; ez az egyetlen esély az emberi faj túlélésére.”

Ilyen fenyegető jóslatot tartalmaz James Lovelock új könyve, amelyben összefoglalja a nevéhez fűződő Gaia-elméletet. Ennek értelmében a Föld élettelen és élő alkotóelemei szoros egységben léteznek, és egymásra hatva tartják a földi körülményeket olyan szinten, amely a legmegfelelőbb az élet számára. „A Gaia-elmélet talán legnagyobb értéke az élő Föld metaforája, amely arra emlékeztet bennünket, hogy a

részei vagyunk, és hogy a Gaia-val kötött szerződésünk nem csupán az ember jogairól, hanem az ember kötelezettségeiről is szól.” (130. o.)

Lovelock véleménye számos ponton élesen eltér a közismert és népszerű zöld elképzelésektől; kötelezettségeinket, teendőinket másképp látja. Ám éppen ezért is érdekes, elgondolkodtató, helyenként vitára ingerlő olvasmány.

James Lovelock Gaia halványuló arca című könyve az Akadémiai Kiadó Új Polihistor sorozatában jelent meg 2010-ben. Kapható a nagyobb könyvesboltokban.

NEMZETKÖZI ÉLŐFALU PROGRAMAJÁNLÓ

2011-es Európai Ökofalu Konferencia – július 7-11.

Az összejövetel helyszíne Tamera (www.tamera.org). A portugál hegyek között megbúvó, 133 hektáros terület hozzávetőlegesen 200 embernek ad otthont, ebből huszonegynéhány a gyermek. A közösség vezetésében nagy szerepe van a helyi nőtanácsnak, ami inkább bátorítani, védelmezni próbál, mintsem rendre utasítani.

A konferencia idei fő témája a nevelés lesz, illetve kapcsolatteremtés afrikai és közkeleti közösségekkel. A várható költségekről és a különböző programokról az alábbi honlapon lehet többet megtudni:

<http://gen-europe.org/activities/gen-conference/index.htm>

Nemzetközi Permakultúra Konferencia – szeptember 15-23.

Hát ez sem a közelben lesz, a helyszín ugyanis Jordánia (azon belül Amman), ennek megfelelően a fő téma a vízgazdálkodás. A konferenciát megelőző két hétben (szeptember 3.-15.) okleveles permakultúra tanfolyamot (PDC) tartanak ugyanott.

Részletesebb információ és jelentkezési lehetőség az alábbi címen: www.ipcon.org.

Önkénteseket várnak Hollandiába,

egy induló ökofalu építéséhez. Az ökofalu neve „Ecodorp Brabant” (www.ecodorpbrabant.nl) és egy Den Bosch nevezetű holland kisváros közelében található. Az építkezés figyelemfelhívó is akar lenni, megszeretné mutatni a hollandoknak, hogy a fenntartható építkezés igenis lehetséges, viszonylag könnyen kivitelezhető és olcsó is.

Jelentkezni a bouwen@ecodorpbrabant.nl drótposta címen lehet.

PROGRAMAJÁNLÓ

Március közepén indul a Nemzeti vidékstratégia társadalmi vitája

A Vidékfejlesztési Minisztérium elkészítette az *Agrár-, vidék- és környezetstratégiai alapvetések a Nemzeti vidékstratégiához* című vitaanyagot. A stratégia célja, hogy megfordítva a vidéki térségeink nagy részén az utóbbi évtizedekben érvényesülő negatív folyamatokat, a fenntarthatóságot és a vidéki élet értékeit középpontba állító jövőkép alapján kijelölje az ország vidékpolitikájának célkitűzéseit, alapelveit, valamint rögzítse az azok elérését biztosító programok és intézkedések végrehajtási kereteit.

A vitaanyagot március közepén hozza nyilvánosságra a Vidékfejlesztési Minisztérium, a véleményeket *április 10-éig* várják. Országszerte több fórumot szervez a tárca az anyag megvitatására, melyre várja az érdeklődőket. Az anyag letölthető a VM honlapjáról, a *Társadalmi egyeztetés* gombra kattintva. A honlap közli a vidéki fórumok pontos helyszínét és dátumait.

További információ, helyszínekkel és

időpontokkal:

<http://www.kormany.hu/hu/idekfejlesztési-miniszterium>

közösségi, gazdasági, egészségügyi és környezetvédelmi jelentősége lesz a téma.

Környezet- és Természetvédő Szervezetek XXI. Országos Találkozója

Az idei „Zöld OT” Baján kerül megrendezésre. A regisztráció határideje március 10. Részletes program és bővebb információ elérhető a honlapon:

<http://zoldot.greenpx.hu/>

Időpont: március 17-20.

Helyszín: Baja, Eötvös József Főiskola

A piac jelentősége a mai városokban – nemzetközi tanácskozás

Budapesten a Kincsünk a Piac – Hunyadi tér és a Kortárs Építészeti Központ nemzetközi szimpóziumot szervez a piac jelentőségéről a mai városokban. A konferencián a piacok urbanisztikai, építészeti,

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt és témában dolgozót!

Időpont:

2011. március 19.,
9:30-17:00

Helyszín: Budapest, VI. ker., Eötvös u. 10.

Csütörtöki iskola XI. programsorozata – 2011. tavaszi félév

Március 24., csütörtök – Kopátsy Sándor, közigazdász: Merre fordul a világ?

Április 28., csütörtök – Rosta Gábor, politológus: A városi tanya és közösségi kertek.

Május 26., csütörtök – Mellár Tamás, közigazdász: Strukturális reformok

Az előadáson való részvétel előzetes regisztráció után, kreditigazolás kiadása nélkül ingyenes!

Telefon: 06-30-999-0027

Az előadások 17 órakor kezdődnek a MÉSZ székházában.

Cím: 1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2.

Szerkesztőség: Élőfalú Hálózat 7478 Bárdudvarnok, Visnyeszéplak 48. T: 06-82-721-877,

fényposta: namzi@tvn.hu. **Szerkesztették:** Zaja Péter – namzi, Almássy Tamás, Honthy Veronika, Kajner Péter (kajnerp@interware.hu), Szekér Szimonetta, Vásárhelyi Boglárka, Zimmermann Dániel (zdaniel@freemail.hu).

Tördelés: Kiss Kornél. **Közreműködött:** Baji Béla, Barsi Attila, Bócsó Renáta, Czumpf Attila, Földi Mihály, Gedő Ibolya, Lakatos Géza, Lázár Péter, Mohácsi Ferenc, Pócze Vilmos, Rózsa Sándor, Szabadkai Andrea.

Lektorálta: Kajner Péter. **Képek:** 1. oldal: M. Zsolt képe. <http://www.panoramio.com/photo/21130877>. 3. oldal:

Téli pihenő. Az Ökovölgy Alapítvány képe. 4. oldal: Krisnavölgy télen. Az Ökovölgy Alapítvány képe. 7. oldal: Szaporítókert Drávafokon. Lantos Tamás képe. 9. oldal: Tájtermékbemutató a „Tegyük a sokféleségért!” konferencián. Török József képe. 11. oldal: A szegedi „Tegyük a sokféleségért!” konferencia tájfajtabemutatójának „sztárjai”. Török József képe. 13. oldal: Az orfűi menü „A mi menzánk” napon. Füziné Kajdy Zita képe.

<http://www.facebook.com/amimenzank?sk=photos> 16. oldal: Gyümölcsészeti oktatás. A Göcsej Természetvédelmi Alapítvány képe. http://www.gocsejta.hu/index.php?option=com_rsgallery2&Itemid=26&gid=4 18. oldal:

Kóstoltatás a „Tegyük a sokféleségért!” konferencián. Török József képe. 20. oldal: „A mi menzánk” nap sikere Panyolán. Méhész Zsuzsa képe. <http://www.facebook.com/amimenzank?sk=photos>.

Továbbra sincs konkrét előfizetési díj, minden olvasót (különösen a papír alapú változatot igénylőket) arra kérünk, hogy anyagi lehetőségeihez mérten támogassa a munkánkat. A befolyt összegekből álljuk a technikai rész költségeit. Postabélyeget is elfogadunk! Bankszámlaszám: OTP 11743002-20148292 (Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület). **Készült a Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület, a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa és a HUMUSZ támogatásával.**